

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 28.07.2017 № 12)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"УТВОРЕННЯ ТА ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ"
3.01.00.02**

електронна пошта: N.Guseva@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287-02-38
керівник ДСС: Соколенко О. М.

Київ – 2017

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	7
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	10
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження щодо утворення та поводження з відходами (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів.

Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження "Утворення та поводження з відходами" (далі – ДСС, спостереження), а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо. Звіт з якості є відправною точкою для підготовки системи звітів з якості, орієнтованих на широке коло споживачів (як на користувачів, так і на виробників статистичної інформації), задоволення їхніх потреб в інформації щодо якості даних та результатів спостереження.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216.

Державне статистичне спостереження "Утворення та поводження з відходами" набуло свого розвитку за роки незалежності. Воно було реорганізовано й удосконалено, зважаючи як на національні потреби, так і на міжнародні зобов'язання України у сфері статистики відходів. У 1992-2004 роках спостереженням охоплювалися процеси утворення та поводження з токсичними відходами I-IV класів небезпеки, у 2005-2009 роках – з відходами I-III класів небезпеки. Починаючи з 2010 року, до спостереження знову були включені відходи I-IV класів небезпеки. Крім того, у цей період органи державної статистики почали формувати інформацію про відходи за новим переліком категорій відходів за матеріалом, гармонізованим із відповідною європейською класифікацією відходів та за переліками операцій утилізації та видалення відходів, приведеними у відповідність до Регламенту Європейського парламенту та ради Європейського Союзу від 25 листопада 2002 року № 2150/2002 зі статистики відходів (зі змінами).

ДСС є базовим для отримання та формування показників статистики відходів.

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є закони України "Про державну статистику", "Про відходи", постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.1999 № 2034 "Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів", щорічні плани державних статистичних спостережень, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Порядок проведення ДСС визначений Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо утворення та поводження з відходами, які затверджені наказом Держстату від 18.12.2015 № 361. Зазначений методологічний документ розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Навколишнє середовище та статистика багатьох галузей"/"Навколишнє середовище".

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики відноситься до розділу 3.01 "Навколишнє середовище" за тематикою статистичного виробництва 3.01.00.02 "Утворення та поводження з відходами".

Метою проведення ДСС є отримання даних щодо обсягів утворення та поводження з відходами.

ДСС здійснюється за формою № 1-відходи (річна) "Утворення та поводження з відходами". Дані про обсяги утворення та поводження з відходами респонденти заповнюють на основі переліків категорій відходів за матеріалом, груп відходів за небезпечними складниками, операцій поводження з відходами, затверджених наказом Держстату від 23.01.2015 № 24.

За результатами розробки ДСС органи Держстату розміщують зведену статистичну інформацію про утворення та поводження з відходами на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та надають в електронному форматі на запити користувачів, у порядку та на умовах, визначених Держстатом. Також інформація поширюється у вигляді статистичних збірників: "Регіони України", "Статистичний щорічник України", "Довкілля України", "Соціальні індикатори рівня життя населення".

У рамках співпраці з міжнародними організаціями показники щодо обсягів утворення та поводження з відходами на постійній основі надаються для запитальника UNSD/UNEP, за окремими запитами – посольствам, представництвам і місіям іноземних держав в Україні, іноземним установам, організаціям та іншим користувачам.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Основними статистичними показниками ДСС є:

обсяг утворених відходів;

обсяг зібраних відходів;

обсяг спалених відходів;

обсяг утилізованих відходів;

обсяг видалених у спеціально відведені місця чи об'єкти відходів;

обсяги накопичення відходів протягом експлуатації у спеціально відведених місцях чи об'єктах.

Показники спостереження враховують вимоги міжнародних стандартів, зокрема Регламенту Європейського парламенту та ради Європейського Союзу від 25 листопада 2002 року № 2150/2002 зі статистики відходів (зі змінами).

Одиницею ДСС (статистичною одиницею) є місцева одиниця за видом економічної діяльності.

При проведенні ДСС використовуються Класифікатор відходів (КВд), Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікація організаційно-правових норм (КОПФГ), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ). За географічним охопленням, згідно з КОАТУУ, узагальнення даних цього спостереження здійснюється по районах, містах, регіонах.

Статистична інформація, отримана за результатами проведення ДСС, узагальнюється за територією фактичного здійснення діяльності підприємства, за видами економічної діяльності, за категоріями відходів за матеріалами, за класами небезпеки відходів, за класифікаційними угрупованнями державного класифікатора відходів, за небезпечними складниками відходів.

У цілому по країні та регіонах динаміка основних показників щодо утворення та поводження з відходами наявна з 1992 року.

2.2.Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Відповідно до методологічних положень за ступенем охоплення одиниць ДСС є обстеженням основного масиву. Воно проводиться з річною періодичністю.

Формування сукупності одиниць ДСС органи державної статистики здійснюють на державному рівні щорічно.

Для формування сукупності одиниць спостереження джерелами інформації є:

перелік респондентів за формою № 1-відходи (річна) за попередній звітному рік;

адміністративні дані Міністерства екології та природних ресурсів з переліку підприємств, організацій, установ, які отримали ліцензію щодо провадження господарської діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами;

адміністративні дані, отримані від структурних підрозділів з питань екології та природних ресурсів обласних державних адміністрацій щодо активних (діючих) підприємств, організацій, установ, які входять до регіональних реєстрів: об'єктів утворення відходів, місць видалення відходів, об'єктів оброблення та утилізації відходів.

Одержані первинні дані перевіряють на повноту введення, арифметичний і логічний контролі, які здійснюються автоматично засобами електронної обробки. У разі виявлення помилок дані опрацьовуються з респондентами та коригуються. Опрацьовані масиви даних об'єднуються, проводиться арифметичний контроль зведень з попереднім періодом. Уведення даних, їх оброблення й агрегація здійснюються із застосуванням спеціально розробленого програмного забезпечення.

При проведенні ДСС методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів виявляються причини неотримання інформації. Аналіз причин неподання свідчить, що за 2016 рік не прозвітувало 5,2%. Переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язана з демографічними перетвореннями, припиненням роботи підприємств.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Інтервал часу між закінченням періоду статистичного спостереження та датою оприлюднення першої публікації становить 90 днів, зокрема, збір, обробка й аналіз первинної та зведеної інформації є таким:

Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
до 28 лютого	до 16 травня	до 31 травня	31 травня

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному веб-сайті Держстату розміщені Каталог офіційних статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів на веб-сайті.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється в заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються протягом 5-ти робочих днів, відповідно до норм Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі у форматах *.xls, *.pdf на офіційному веб-сайті Держстату у вигляді офіційних статистичних публікацій: експрес-випуску, статистичної інформації, збірників та надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів.

Зокрема:

експрес-випуск "Утворення та поведження з відходами" опубліковано 31.05.2017 в розділі "Експрес-випуски"/"Економічна діяльність"/"Навколишнє середовище";

статистичну інформацію "Утворення та поводження з відходами", "Утворення відходів за видами економічної діяльності", "Утворення та утилізація відходів за категоріями матеріалів", "Поводження з побутовими та подібними відходами" – 01.06.2017 в розділі "Статистична інформація"/ "Економічна діяльність"/ "Навколишнє середовище";

статистичну інформацію "Утворення та поводження з відходами по регіонах" – 02.06.2017 в розділі "Статистична інформація"/ "Багатогалузева статистична інформація"/"Регіональна статистика"/"Навколишнє природне середовище".

Первинні дані щодо утворення та поводження з відходами, які відповідно до статті 22 Закону України "Про державну статистику" не є конфіденційними, поширюються в електронному форматі на підставі запитів користувачів.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів ДСС, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м.Київ-601, вул. Шота Руставелі, 3

телефон: (044) 287-02-38

електронна пошта: N.Guseva@ukrstat.gov.ua

office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

тел. 287-06-72, факс 235-37-39,

адреса електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Концепція спостереження включає такі елементи, як система показників (їх зміст, визначення), одиниці спостереження, генеральна сукупність, звітний період і періодичність спостереження, географічне охоплення тощо.

Методологія визначення окремих показників ДСС зазнавала змін з плином часу, тому проводити порівняння в динаміці з 1992 року можна тільки за певними показниками, переліками (класифікаторами) та класами небезпеки.

Дані щодо обсягів утворення, утилізації, видалення у спеціально відведених місцях чи об'єктах, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах відходів I-III класів небезпеки можна порівнювати у динаміці за 1992-2016 роки. Показники щодо обсягів спалення, експорту, імпорту відходів, у розрізі класифікаційних угруповань КВд, груп відходів за небезпечними складниками, за видами економічної діяльності можна порівнювати за 2005-2016 роки. Дані щодо обсягів утворення, утилізації, видалення у спеціально відведених місцях чи об'єктах, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах відходів I-IV класів небезпеки можна порівнювати у динаміці за 1992-2004 та 2010-2016 роки.

Зважаючи на зазначене, показники цього спостереження за визначений період можна порівнювати з даними попередніх спостережень у частині порівнюваних переліків (класифікаторів) та класів небезпеки.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо утворення та поводження з відходами формують на основі листів-запитів на отримання статистичних даних, а також пропозицій щодо вдосконалення інструментарію проведення державного статистичного спостереження.

Користувачами інформації, яка отримана за результатами спостереження, є органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи.

У серпні 2016 року Держстат провів анкетне опитування користувачів (далі – анкетне опитування) з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів та визначення оцінки якості статистичної інформації щодо основних показників утворення та поводження з відходами.

Результати анкетного опитування свідчать, що статистична інформація, наведена у статистичних публікаціях щодо утворення та поводження з відходами, для 51% опитаних користувачів є основною або важливою складовою, для 44% – додатковою інформацією. Крім того, 83% опитаних користувачів статистичної інформації задовольняє перелік показників з вищезазначених питань.

Основною метою використання цих даних є підготовка аналітичних матеріалів, про що зазначили 38% користувачів; моніторинг виконання загальнодержавних та регіональних програм розвитку – 20%; наукових досліджень – 18%; розроблення концепцій, стратегій, програм, нормативних актів, інших документів – 17%.

Згідно з результатами анкетного опитування, на "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості статистичну інформацію оцінили від 75% до 88% користувачів. При цьому найбільш важливим критерієм наведеної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Доступність та Зрозумілість/Ясність", на третьому – "Своєчасність та Пунктуальність".

Про поліпшення якості інформаційного забезпечення щодо утворення та поводження з відходами порівняно з попереднім роком зазначили 36% користувачів, а 48% опитаних вважають, що вона залишилась без змін.

Більш детальна інформація за результатами анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, яке розміщено на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату України від 14 травня 2013 року № 149. У цілому по Україні за 2016 рік значення показника звітного навантаження на респондентів порівняно з 2015 роком за формою № 1-відходи (річна) зменшилося на 11,5%.

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 1-відходи (річна) становлять 6 год 45 хв. Більшості із числа опитаних респондентів (63%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 1-відходи (річна) становить 80 (при середньому значенні показника по державних статистичних спостереженнях 88).

Для спрощення процедури подання респондентами форми спостереження передбачено подання електронного звіту. Кількість респондентів, які подають звіти в електронному форматі, постійно збільшується. Відсоток звітів за 2016 рік, наданих в електронному вигляді, становить 37,4%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями законів України "Про державну статистику",

"Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

У той же час, згідно зі статтею 22 Закону України "Про державну статистику", на первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення державного статистичного спостереження щодо стану навколишнього природного середовища, зокрема землі, не розповсюджуються заборона стосовно її поширення органами державної статистики.

З метою реалізації цієї норми наказом Держкомстату України від 03.08.2010 № 314 затверджено перелік показників державних статистичних спостережень з питань навколишнього середовища, на які не розповсюджується заборона щодо поширення органами державної статистики первинних даних, а саме щодо показників утворення та поводження з відходами:

- кількість і потужність установок для поводження з відходами; спеціально відведених місць та об'єктів видалення відходів;
- обсяги наявних відходів на початок та кінець звітного року;
- обсяги утворення та дообліку відходів;
- обсяги надходження відходів зі сторони та передачі на сторону;
- обсяги спалення відходів;
- обсяги утилізації, оброблених (перероблених) відходів;
- обсяги видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти;
- обсяги видалення відходів у місця неорганізованого зберігання;
- обсяги вилучення відходів з інших причин, включаючи уточнення класу небезпеки;
- обсяги утворення осаду промислових стоків у сухій речовині та поводження з ним (видалення, спалення).

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З цією метою передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно організації спостереження, його проведення, збору даних, формування інформації та її якості. Метадані спостереження оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату та його територіальних органів, надаються користувачам у публікаціях і засобах масової інформації.

3. **Заключна частина**

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів.

З цією метою передбачається:

– унести зміни до методологічних положень, запровадити облік відходів за європейським переліком відходів (List of Waste) після прийняття відповідного нормативно-правового акта Мінприроди та оптимізувати перелік показників ДСС з урахуванням європейської методології та стандартів поширення даних щодо статистики відходів;

– на основі зворотного зв'язку з респондентами ДСС і користувачами статистичної інформації щодо задоволення їх потреб у даних покращити доступність та зрозумілість статистичної інформації та звітно-статистичної документації, розробленої Держстатом;

– перевести ДСС до інтегрованої системи статистичної інформації (ICSI), керованої метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації.